

Fenna Vergeer blikt terug op 'haar'

Alweer dat vertrouwelijke sfeertje: nou moet ik opletten

In de zomer van 1999 speelde het schandaal rond Ceteco,

het bedrijf dat tientallen miljoenen leende van de provincie Zuid-Holland en vervolgens failliet ging. De affaire leidde tot het aftreden van de Commissaris der Koningin en een drietal gedeputeerden. Een hoofdrol in de maandenlange politieke verwickelingen was weggelegd voor Fenna Vergeer. Hoe wist de voorzitter van de kleine SP-Statenfractie (drie zetels) steeds meer de aandacht naar zich toe te trekken? Fenna Vergeer blikt terug op 'haar' Ceteco-affaire.

Vorig jaar zomer onthulde het Algemeen Dagblad dat de provincie Zuid-Holland werd meegezogen in de problemen van Ceteco. De firma ging over de kop en de provincie ging voor 47,5 miljoen het schip in. Niet veel later zou blijken, dat Zuid-Holland nog 1.700 miljoen aan

andere leningen had uitstaan. Ook kwamen de trucjes aan het licht die waren toegepast om financiële controleurs op een dwaalspoor te zetten.

Fenna Vergeer reageerde in eerste instantie 'nogal laconiek' op de AD-onthulling. 'Daags na het artikel was er een spoedvergadering in de Staten. Daar was ik niet bij: ik had een afspraak in de familiale sfeer en die wilde ik niet afzeggen. Maar een paar dagen later vond er een vertrouwelijk overleg van de fractievoorzitters plaats over de kwestie. Daar werd mij duidelijk wat mijn rol moest zijn. Commissaris Leemhuis en gedeputeerde De Jong wilden namelijk heel duidelijk een soort 'wij-gevoel' creëren. Zo van: *er zijn door de Statenleden nooit vragen gesteld over de leningen, dus volksvertegenwoordiging en college staan hier voor een gemeenschappelijk probleem.* Voor hen was de centrale vraag: *Hoe moeten wij dit samen naar buiten toe verkopen?* De tactiek was vervolgens, dat ze hun eigen onschuld wilden etaleren,

door te zeggen dat ze er niks van wisten. En het ergste was, dat alle partijen behalve de SP daarin wilden meegaan. Ik zei toen *ik vind het niet terecht dat niemand zich verantwoordelijk schijnt te voelen. Ik wil weten hoe het kan dat het college niet op de hoogte was. Ik wil dat alles tot op de bodem uitgezocht wordt. En ook wil ik af van dat 'we zitten allemaal in hetzelfde schuitje'.* Maar ik was helemaal alleen in mijn kritiek, de anderen waren vooral bezorgd om het imago van de provincie.' Het stak Fenna Vergeer bijzonder, dat vrijwel iedereen in de wandelgangen schande sprak van de affaire, maar dat ze op vergaderingen 'meeluden'. CdK Leemhuis organiseerde vervolgens een 'niet-actieve openbare informatie-avond' over de affaire. Kenmerk van zo'n overleg is dat de pers er niet van op de hoogte is. Vergeer: 'Ik dacht: nou moet ik opletten. Alweer dat vertrouwelijke sfeertje. Want zo'n info-avond is heel duidelijk geen reguliere Statenvergadering. Door

Ceteco-affaire

toedoen van de SP was de pers er dus wél bij. Vanaf dat tijdstip ben ik die lijn blijven volgen. Zo gauw het weer vertrouwelijk werd, zei ik 'Óf u zegt helemaal niks meer tegen mij, óf ik ga naar de pers.' Zo wilde ik dat 'onder ons-gedoe' aan de kaak stellen.

Een radio-interview van gedeputeerde De Jong van Financiën gaf Vergeer naar eigen zeggen nog 'een duwtje in de rug'. De Jong verklaarde namelijk dat 'journalisten en honderden andere mensen' even verantwoordelijk voor de controle van provinciale jaarrekeningen waren als hijzelf. 'Ik eiste meteen in een spoedbijeenkomst van de fractievoorzitters het aftreden van De Jong. En nadat de pers Leemhuis erop wees dat zij alles zelf had getekend, werd ze door de andere fractievoorzitters in bescherming genomen. Maar ik zegde het vertrouwen in Leemhuis op en stelde haar voorzittersrol ter discussie.'

Omdat de SP met name in het begin helemaal alleen stond,

kreeg de fractie ook de nodige kritiek. Bijvoorbeeld op het punt dat de SP nooit in de Rekeningcommissie heeft gezeten. Vergeer vindt het lidmaatschap van zo'n commissie niet persé noodzakelijk. 'Voor een kleine fractie is dat gewoon heel moeilijk. Wij zijn lang een tweemansfractie geweest en dan moet je keuzes maken. Het is niet mijn taak als Statenlid om als een soort Miss Marple mijn tijd te verdoen aan het betrappen van het college op illegaal bankieren. Een antwoord op de kritiek was ook dat we lieten zien dat we inhoudelijk sterk waren in de Ceteco-affaire. We voorspelden al na een week de uitkomst van het rapport van Dijk: het college heeft *onbevoegd, ondemocratisch en riskant gehandeld*. Ook kwamen we met verbetervoorstellen rond het democratisch gehalte en de organisatie van een provincie.'

De affaire zal veel mensen blijven als het échec van CdK Leemhuis, drie gedeputeerden en de griffier. Het opstappen van

dat vijftal was mede het gevolg van het felle ageren van de SP, maar was nooit het hoofddoel. 'Steeds opnieuw hebben we de discussie inhoudelijk proberen te voeren op concrete punten zoals integriteit en controleerbaarheid. Dat kwam dan vaak neer op psychologische oorlogvoering tegen die andere partijen die meer iets hadden van: *Ach, loop nou niet vooruit op het oordeel van Van Dijk*. Maar het is zaak om bij verwijtbare zaken ook de verantwoordelijke personen te noemen. Alleen constateren dat iets niet deugt, is niet genoeg. Je moet man en paard noemen.'

Ook de pers viel de belangrijke rol van de SP op, waardoor er gaandeweg een prima contact ontstond. 'Ik heb stapels persberichten gefaxt,' vertelt Fenna. 'En niet alleen dat. Ik belde ook met de journalisten, om te vragen of de informatie goed was doorgekomen en of ze me wilden bellen als ze nog vragen hadden. Daardoor kwamen ze steeds vaker naar mij. En het mes snijdt aan twee kanten, want de pers hielp ons ook aan informatie. De brief van minister Peper waarmee ik kon aantonen, dat de griffier wél op de hoogte was, kreeg ik bijvoorbeeld van een journalist.'

Wie bereidde Fenna Vergeer zich voor bij deze ingewikkelde materie? 'Ik ben snel begonnen met eigen dossier-onderzoek. Wat zijn de regels voor de omgang met geld en hoe worden ze gecontroleerd? Ik las ook heel wat notulen van voorafgaande vergaderingen. Je ziet dan hoe dat stiekeme gedoe in elkaar zat en hoe de besluitvorming tot stand kwam. Ik was er dag en nacht mee bezig, want je moet echt elke minuut alert zijn. Ik wilde bijvoorbeeld beslist verhinderen dat de schuld naar één enkele ambtenaar of naar Provinciale Staten werd geschoven. Dat soort dingen. Als het cruciale debat nadert moet je je goed realiseren wat de hoofdpunten van je inbreng zijn. Ik vertelde tijdens het debat wat ik die

maanden had gedaan en zette alle verwijtbare zaken op een rijtje. Vervolgens gaf ik de tegenstelling weer tussen Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten en doorspekte ik mijn betoog met wat leuke dingetjes die ik tijdens mijn onderzoek tegenkwam.'

Wat raadt Fenna Vergeer SP-volksvertegenwoordigers aan die te maken krijgen met iets vergelijkbaars als de Ceteco-affaire? 'Ten eerste is gedegen dossieronderzoek onontbeerlijk. En daarna gewoon heel erg alert zijn. Je moet echt uitkijken dat ze niet één of andere ambtenaar de schuld geven. En je moet zorgen dat er niets vertrouwelijk behandeld wordt. Proberen ze dat wel, dan moet je dat meteen aan de kaak stellen. Goed is verder, om ook voorstellen voor verbeteringen te doen. Je moet ze bij de les houden en je niet laten afschepen. Als dat allemaal lukt, kun je na verloop van tijd zelf de agenda gaan bepalen.'

Speciale aandacht vraagt Vergeer nog voor de omgang met de pers. 'In dit soort kwesties is het aangeraden om actief de pers te benaderen. De pers kan ervoor zorgen dat je inbreng meer gewicht krijgt. Je moet je daarbij realiseren dat er altijd een persoon verantwoordelijk is, als je iets aan de kaak stelt. Het klinkt misschien hard, maar je moet het dan ook echt op de persoon spelen. Ik maakte zelf een fout door in de kop van mijn persbericht te zetten *'Zuid-Hollandse gedeputeerde van financiën heeft 'journalisten' nodig om jaarrekeningen te controleren.'* Dat had dus gewoon moeten zijn: *'De Jong moet aftreden!'* Ook de 'nazorg' van een affaire verdient de aandacht, vindt Fenna Vergeer. 'Er vond laatst een conferentie plaats over het functioneren van Provinciale Staten. Ik vond het heel belangrijk om daar goed voor de dag te komen. En er werd naar ons geluisterd, puur omdat we heel veel over het onderwerp weten en we erin slagen om de bevolking aan te spreken.' ●